

VRIENDENLOTERIJ EN
HET CONCERTGEBOUW

Het concert dat u vandaag bezoekt is onderdeel van de VriendenLoterij ZomerConcerten; een divers programma, van klassiek tot pop en jazz, in een zomerse en informele sfeer. Deelnemers van de VriendenLoterij krijgen met hun VIP-KAART 50% korting op concertkaarten voor de VriendenLoterij ZomerConcerten en kunnen met voorrang bestellen. Het Concertgebouw en de VriendenLoterij wensen u een geweldig ZomerConcert!

© Eduardus Lee

npoklassiek.nl

Dat voel je

VRIENDENLOTERIJ
**ZOMER
CONCERTEN**

Maandag 18 augustus 2025

Grote Zaal 20.00 uur

**Concertgebouworkest Young
Elim Chan, dirigent
Julia Hagen, cello**

Elizabeth Ogonek 1989

Moondog (2022; Nederlandse première)

Edward Elgar 1857-1934

Celloconcert in e, op. 85 (1918-19)

Adagio - Moderato

Lento - Allegro molto

Adagio

Allegro - Moderato - Allegro ma non troppo

PAUZE

Dmitri Sjostakovitsj 1906-1975

Symfonie nr. 5 in d, op. 47 (1937)

Moderato

Allegretto

Largo

Allegro non troppo

**AVRO
TROS**

Dit concert wordt opgenomen
voor rechtstreekse uitzending in
het *Avondconcert* op NPO Klassiek.

ZOMERCONCERTEN.NL

HET
CONCERT
GEBOUW

TOELICHTING

Van Elizabeth Ogonek mogen we wel wat vaker naar de lucht kijken. De Amerikaanse componist schreef een fonkelend orkest-drieluik over wat zich zoal in het luchtruim afspeelt. Muziek is voor Ogonek een ideaal middel om beelden op te roepen. Ze is dan ook een groot bewonderaar van Claude Debussy, de Franse sfeermeester die 'visuele muziek' tot grote hoogten stuwde. *Moondog*, geschreven voor het San Francisco Symphony Orchestra, is het slotstuk van de reeks. Het verwijst naar de soms zichtbare, ijzige halo rondom de volle maan.

Elgars klaagzang

De oer-Britse Edward Elgar zocht graag inspiratie in de natuur, al klinkt die bij hem meer naar stijlvolle Engelse tuinen dan naar ruige landschappen. Hij was een buitenstaander die zich nooit echt thuisvoelde in het grootstedse Londen. Op het hoogtepunt van zijn roem verkeerde hij noodgedwongen in chique Londense kringen, maar spoedig trok hij zich weer terug op het land. Daar schreef hij zijn laatste werken, waaronder het *Celloconcert*.

Het is doorvoelde muziek: Elgar was diep geschokt door de ongekende massavernietiging van de Eerste Wereldoorlog. Het werk klinkt dan ook als een langgerekte klaagzang, onderbroken door een paar levendige passages. Een bijzondere lading heeft de sombere melodie waarmee het stuk begint. Met dit thema liep Elgar al een tijdje rond voordat hij het hier een plek gaf. Zelf beschouwde hij het als een persoonlijk motto. Tegen een vriend zei hij: 'Schrik niet als je na mijn dood iemand deze melodie hoort fluiten, ik ben het maar.'

Sjostakovitsj' wanhoop

Bij Dmitri Sjostakovitsj hoor je hoe een componist zich staande probeert te houden in een totalitair regime. In Stalins Sovjet-Unie moesten componisten opbeurende, trotse muziek schrijven; wie andere geluiden liet horen kon als staatsgevaarlijk element worden afgevoerd. Sjostakovitsj schreef noodgedwongen wat de Sovjetpartij wilde horen, maar vaak klinkt daar zijn persoonlijke wanhoop in door. De *Vijfde symfonie* ontstond onder serieuze dreiging van repressie. Voor zijn vorige, gitzwarte symfonie had Sjostakovitsj een waarschuwing gekregen; nóg zo'n pessimistisch stuk zou hem de kop kunnen kosten. Met de *Vijfde* rehabiliteerde hij zich, want hier worden sombere passages steeds gevolgd door energieke ritmes en fluitbare deuntjes – precies wat de Sovjetpartij wilde horen. Maar onder de triomfantelijke oppervlakte schuurt het. Het expressieve openingsdeel mondt uit in een typisch Sjostakovitsj-marsje dat sterk naar parodie neigt. Even dubbelzinnig is het Allegretto, een lomp dansje dat geforceerd klinkt. Het daaropvolgende Largo deed het premiërepubliek in tranen uitbarsten. Redenen om te huilen waren er in Stalins Rusland genoeg en in dit deel, met echo's van Russisch-orthodoxe kerkzang, kon iedereen zijn persoonlijk leed weerspiegeld zien. De vrolijkheid van de finale is schijn; wrange, gekwelde akkoorden dringen door de jubelsfeer heen.

Michiel Cleij

BIOGRAFIE

Concertgebouworkest Young, het jeugd-orkest van het Concertgebouworkest, is een troefkaart van de Europese diversiteit. De musici, tussen de veertien en achttien jaar, zijn afkomstig uit heel Europa. Tijdens summer schools worden ze gecoacht door leden van het Concertgebouworkest, zowel in orkestspel als in kamermuziek. Het orkest maakt deel uit van het United World Colleges-programma, een internationale educatieve organisatie die zich inzet voor vrede en duurzaamheid. Gastdirigent bij deze editie is **Elim Chan**. Ze was de eerste vrouwelijke winnaar op de Donatella Flick Conducting Competition van het London Symphony Orchestra. In 2019 werd ze vaste dirigent van het Antwerp Symphony Orchestra. Haar internationale reputatie vestigde ze in 2023 met een spectaculair debuut bij de BBC Proms-concerten. Sindsdien heeft ze verbintenissen met orkesten in Engeland, Oostenrijk, Duitsland en de VS. Haar repertoire is veelomvattend, zoals ook uit dit programma blijkt: klassiek, romantisch en moderner repertoire liggen haar even goed. De Oostenrijkse cellist **Julia Hagen** draagt de muzikale rijkdom van haar geboorteland met zich mee. Ze treedt op met de Wiener Philharmoniker, is verbonden aan het Mozarteum in Salzburg en wijdde haar debuut-cd uit aan de twee *Cellosonates* van Brahms. Hagen speelt cello sinds haar vijfde. Na haar conservatoriumstudie in Salzburg vervolgde ze haar opleiding in Wenen, onder meer bij meestercellist Heinrich Schiff, en in Berlijn. Inmiddels heeft ze een internationale carrière opgebouwd als solist en in kamermuziekensembles. In 2023 maakte ze haar Concertgebouwdebuut in de Grote Zaal.

SUMMARY

American composer Elizabeth Ogonek thinks we should look up at the sky more often. For her, music is an ideal medium for evoking images. One of her pieces about the sky depicts the 'moondog', the name given to the halo of ice sometimes visible around the full moon.

The quintessentially British Edward Elgar wrote his emotional *Cello Concerto* in the last phase of his life. The 'good old days' were over, and the mass destruction of the First World War had shaken him profoundly. Unsurprisingly, the piece sounds more like a lament than anything else. Its opening melody is especially charged with meaning: Elgar promised his friends that he would keep singing the tune even after his death. Dmitri Shostakovich depicts the oppression of the Soviet dictatorship. Under Stalin's rule, artistic freedom was severely curtailed; any deviation from the rules could be fatal. Shostakovich's response to the situation, the *Fifth Symphony*, is full of his characteristic ambiguity. On the one hand proud and heroic – precisely what the Party wanted to hear – it is also full of harsh effects and grating harmonies. In the slow first and third movements, Shostakovich expresses his desperation and pessimism. The fast second and third movements have a forced-sounding cheeriness, in particular, the energetic marches – Shostakovich's trademark – which sound like vicious parody.

Translation: Anne Hodgkinson

EN VERDER...

QNTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer. **Lees bijvoorbeeld het interview met Julia Hagen op concertgebouw.nl/hagen.**

STEUN ONS

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later. concertgebouw.nl/steun-ons

ZOMERCONCERTEN LIVE!

Geniet nog even na van het concert tijdens ZomerConcerten Live! Christiaan Kuyvenhoven gaat in de Spiegelzaal in gesprek met Elim Chan (dirigent) en Julia Hagen (cello). U bent van harte welkom.

CONCERTTIP

do 28/08

20.00 uur
Grote Zaal

Tsjaikovski's Symfonie nr. 5 en Renaud Capuçon in Mozart

Manfred Honeck leidt het Gustav Mahler Jugendorchester in Tsjaikovski's dramatische en melodierijke *Vijfde symfonie*. De Franse violist Renaud Capuçon, ooit de spraakmakende concertmeester van dit geweldige orkest, soleert in Mozarts *Derde vioolconcert*.

